

DARÁNYI IGNÁC TERV

A SZEGEDI ÜRGÉS GYEP különleges természetmegőrzési terület (HUKN20012) Natura 2000 fenntartási terve

EGYEZTETETT VÁLTOZAT

Fotó: Aradi Eszter KNPI

Készítette a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Budapest, 2015

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

Készült a **Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület** és a **Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság** együttműködésében az *Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól* szóló 43/2012. (V. 3.) VM rendelet alapján

Az dokumentum elkészítését az **Európai Unió** támogatta.

A projekt végrehajtásában közreműködők:

Králl Attila, biológus, szakmai koordinátor, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME)

Nagy Dénes, biológus, szakmai résztvevő, MME

Tóth Péter, agrármérnök, szakmai résztvevő, MME

Dóka Richárd, geográfus, kapcsolattartó koordinátor, Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI)

Sipos Ferenc, biológus, szakmai résztvevő, KNPI

Bakacsi Gábor, természetvédelmi mérnök, szakmai résztvevő, KNPI

Lóránt Miklós, biológus, szakmai résztvevő KNPI

Márta Krisztina, kommunikációs szakértő, KNPI

A fenntartási terv szakmai-társadalmi egyeztetési folyamatának résztvevői (a beszélgetések, levélváltások és a fórumok jelenléti ívei alapján):

Csehó Gábor, Szeged

Dénes Ágnes, kertészeti referens, Szeged MJV Polgármesteri Hivatal

Dr. Tanács Tímea, SZKT Repülőtér

Dr. Faragó M. Vilmos, családi gazdálkodó

Margóczy Katalin, AKUT Egyesület

Rácz Sándor, műszaki vezető, SZKT Repülőtér

Roboz Ágnes, Budapesti Corvinus Egyetem

Dr. Tóth Imre, elnök, Geo-Environ Kft.

Tóth János, Rural Development Bt.

Walter Dániel, Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság

Budapest, 2015

Tartalomjegyzék

I. Natura2000 fenntartási terv.....	4
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés.....	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.5. Érintett települések.....	5
1.6. Egyéb védeltségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások.....	6
2. Veszélyeztető tényezők.....	8
3. Kezelési feladatok meghatározása.....	11
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	11
3.2. Kezelési javaslatok	12
3.2.1. Élőhelyek kezelése	13
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	17
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	18
3.2.4. Kutatás, monitorozás	18
3.2.5. Mellékletek.....	19
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében	20
3.3.1. Agrártámogatások.....	20
3.3.2. Pályázatok.....	21
3.3.3. Egyéb	21
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja.....	22
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	22
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	23
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel.....	26

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1. 1. Név

SZEGEDI ÜRGÉS GYEP különleges természetmegőrzési terület (a továbbiakban: Szegedi ürgés gyeptermészetmegőrzési terület)

1. 2. Azonosító kód

HUKN20012

1. 3. Kiterjedés

187,88 ha

1. 4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhely

Közösségi jelentőségű élőhely

*6260 ¹ Pannon homoki gyepek

Közösségi jelentőségű faj

Ürge (<i>Spermophilus citellus</i>)

A fenti alapadatok illetve a jelölőfajok felsorolásánál a Natura 2000 terület adatlapjának (Standard Data Form) 2013. október 31-ével frissített változatait vettük alapul.

1. 5. Érintett települések

Csongrád megye:
Szeged.

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földterületekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

1. 6. Egyéb védeltségi kategóriák

Egyéb érintett (átfedő) Natura 2000 terület:

Nincs a tervezési területtel átfedő Natura 2000 terület.

¹ * jelöli a kiemelt jelentőségű fajokat és élőhelytípusokat

Országos jelentőségű védett természeti terület:

Nincs a tervezési területtel átfedő, illetve érintett országos jelentőségű védett terület.

Ex lege védett területek

Nincs átfedő, illetve érintett *ex lege* terület a tervezési területen.

Helyi jelentőségű védett terület:

A tervezéssel érintett terület határain belül nincs helyi jelentőségű védett terület

Országos ökológiai hálózat övezete

A Szegedi ürgés gyeptermészetvédelmi terület az országos ökológiai hálózat övezetében, a *pufferterületek* közé tartozik.

Nemzetközi jelentőségű területek:

Nincs átfedő, illetve érintett nemzetközi jelentőségű terület a tervezési területen

1. 7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1 Elfogadott érvényes természetvédelmi kezelési terv az érintett védett természeti területre (ha már elkészült, de nincs még elfogadva, akkor is)

A tervezési területre természetvédelmi kezelési terv nem vonatkozik..

1.7.2 Településrendezési eszközök

- 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
- Csongrád Megye Területrendezési Terve – 21/2005 (XII. 1.) önkormányzati rendelet. Legutóbbi módosítás: 10/2012. (III. 19.) önk. rend.
- településrendezési tervek²:
 - Szeged, helyi építési szabályzata és szabályozási terve - 59/2003 (XII.05.) rendelet
 - Szeged MJV fejlesztési koncepciója – 2008 - 428/2008 (VI.27.) határozat
 - Szeged MJV fejlesztési koncepciója - 552/2008 (IX.26.) határozat

1.7.3 Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A terület a Marosszög-Csanádi erdőtervezési körzetbe tartozik. A Natura 2000 terület határain belül nem található üzemtervezett erdő, a fásszerű vegetáció borítottsága minimális.

² Forrás: Országos Rendezési Tervkataszter – <https://teir.vati.hu>

1.7.4 Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A terület a Duna-Tiszaközi és tiszántúli apróvadas vadgazdálkodási tájon belül az I/4. Csongrádi apróvadas körzetbe tartozik; az érintett vadgazdálkodási egység száma: 802010. A vadgazdálkodási üzemterv 2017. február 28.-ig érvényes. A területen a reptéri használat, valamint a részben belterületi besorolás miatt tényleges vadgazdálkodás, vadászat nem folyik.

1.7.5 Halgazdálkodási tervek

A területen nincsenek halászáttal, horgászattal érintett állandó vizek.

1.7.6 Vízyűjtő-gazdálkodási terv³

Az érvényes tervezési dokumentum: Alsó-Tisza jobb part alegység vízyűjtő-gazdálkodási terv, 2010 december. Közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Alsó-Tisza- vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Felülvizsgálat éve: 2015. Az Országos Vízyűjtő-gazdálkodási tervet 2010. május 5-én a Magyar Kormány a 1127/2010. (V. 21.) számú Korm. határozattal elfogadta. Ezzel együtt elfogadásra kerültek az alegységek – nem jogszabállyal kihirdetett – tervei is.

³ www.vizeink.hu

2. Veszélyeztető tényezők⁴

Aktuális veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Hatás keletkezés helye (területen belül/kívül)	Érintett Natura 2000 terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	M	belül	100	A repülőtér gyepeit évtizedekkel korábban – néhány éven át – birkákkal legeltették, jelenleg csak kaszálják, illetve nyírják – ez az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>), mint jelölőfaj és a jelölő élőhely (Pannon homoki gyepek – *6260) szempontjából kevésbé ideális élőhelyi feltételeket jelent.
D04.01	repülőtér	M	belül	90	A repülőtér, mint területhasználat, az ürgék (<i>Spermophilus citellus</i>) szempontjából pozitív és negatív hatásként is jelentkezik. A használat a repülőtér nagy részén, évi többször kaszálással, nyírással, folyamatosan rövid fűű gyept tart fenn, egyben folyamatos zavarást, a fejlesztési elképzelések miatt potenciális veszélyforrást is jelent (lásd: ott).
I01	idegenhonos, inváziós fajok jelenléte	L	belül		a repülőtér délnyugati részén 1-2 tucat tő selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>). Ez korábban jóval nagyobb problémát jelentett, amit mára sikerült visszaszorítani. A repülőtér gyepeit több helyen a keskenylevelű ezüstfa (<i>Eleagnus angustifolia</i>) lepi el. Az idegenhonos fajok közvetlenül a jelölő

⁴ A területet érintő pozitív hatásokat (pl. gyepek esetében kaszálás, legeltetés) nem a veszélyeztető tényezők között szerepeltetjük (v.ö: Standard Data Form 4.3). Ezeket a megalapozó dokumentáció 1.3 Területhasználat c. pontjában fejtjük ki részletesen.

					élőhelynek javasolt pannon homoki gyepterületet fenyegetik.
J03.02	élőhelyi-összeköttetések (konnektivitás) csökkenése emberi hatásra	H	belül	100	A területen élő ürgepopuláció (<i>Spermophilus citellus</i>) a terület jellegéből adódóan rendkívül izolált, sérülékeny. Az állomány természetes bevándorlással történő erősödése gyakorlatilag kizárható.
K03.04	Predáció	M	belül	100	Vadonélő prémes ragadozók, illetve háziállatok (kutya, macska) okozta predáció. A rókák és a kóbor kutyák kikaparják az ürgejáratokat (<i>Spermophilus citellus</i>), ami a túl azon, hogy a jelölőfajt veszélyezteti, repülésbiztonsági kockázatot is jelent.
M01.02	árvíz és csapadékmennyiség növekedés	H	belül	98	A szélsőséges csapadéktöbbletek (pl. 2010, 2012. évek) feltételezhetően negatív hatással volt az ürgeállományra (<i>Spermophilus citellus</i>).
M02.03	fajok állománycsökkenése, kihalása	H	belül	90	Az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>), mint jelölőfaj állománya az utóbbi 5 év alatt rendkívüli mértékben lecsökkent a területen. Félő, hogy a korábban erős populáció a kipusztulás szélére sodródott.
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	M	belül	8	A területen belül a korábbi szántóművelés során alkalmaztak ilyen anyagokat – jelenleg ez gyepeződő parlagterület, ahol szermaradványok előfordulhatnak. Ez egyrészt az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>), másrészt a jelölő élőhelynek javasolt pannon homoki gyepterület 6260* szempontjából jelent veszélyt (gyep természetes regenerációja hosszabb ideig tart).

A08	trágyázás	M	belül	8	A területen belül a korábbi szántóművelés során alkalmaztak trágyázást – jelenleg ez gyeperedő parlagterület. A korábbi tápanyag-utánpótlás a gyepergenerációját lassítja.
-----	-----------	---	-------	---	--

Potenciális veszélyeztető tényezők

D04.01	repülőtér	H	belül	20	A repülőtér fejlesztési tervei/elképzelései (kifutópálya szélesítés, új kiszolgáló épületek létesítése) újabb gyepterületek elvesztésével járnának.
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	M	kívül	8	A terület körül jelenleg is intenzíven művelt szántók találhatók, innen rágcsálóirtószerek juthatnak a repülőtér területére, potenciális veszélyt jelentve az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) állományára.
M01	abiotikus viszonyokban a klímaváltozás hatására bekövetkező változások	M	belül és kívül	100	Időjárási szélsőségek fokozódása: ismétlődő aszályok és hirtelen csapadéktöbbletek. Az erős vízhatás az ürgéket veszélybe sodorja. A terület szárazodása az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) szempontjából kevésbé hangsúlyos, ugyanakkor a közösségi jelentőségű gyeper élőhelyre (jelölő élőhelynek javasolt pannon homoki gyepek 6260*), és a terület mezőgazdasági értékére negatív hatással van.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3. 1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Szegedi ürgés gyepterületén a Natura 2000 kijelölés és védelem célja a területen előforduló kiemelt közösségi jelentőségű élőhely és állatfaj – jelen esetben kiemelten a pannon homoki gyepterület (6260*), illetve az ürge (*Spermophilus citellus*) kedvező természetvédelmi helyzetének (Favourable Conservation Status) fenntartása, illetve helyreállítása. valamint a fenntartást és helyreállítást biztosító területkezelés folytatása, kialakítása.

A **pannon homoki gyepterület** esetében a kedvező természetvédelmi helyzet fenntartása az élőhely területi kiterjedésének, szerkezetének, jellegzetes fajösszetételének hosszú távon való megőrzését jelenti. Ezzel összefüggésben cél a degradálódott élőhelyek állapotának helyreállítása, javítása is. Az ehhez szükséges környezeti, ökológiai feltételek a megfelelő vízellátottság, és a gyepterület gyepeként való művelése: megfelelően ütemezett kaszálásos, illetve legeltetési hasznosítása.

Az **ürgepopuláció** nagyságának és területi elterjedésének fenntartása, ill. megerősítése az általa preferált, megfelelő kiterjedésű és minőségű (tavasztól-őszig rövid fűű) gyepterület fenntartásán, illetve – ezzel összefüggésben – a megfelelő táplálékbázis biztosításán keresztül valósulhat meg.

Célkitűzés az ürgepopuláció további fogyatkozásának megállítása, és az állomány megerősítése.

A területen rendszeresen előfordulnak nyílt, füves területekhez kötődő, közösségi jelentőségű és/vagy védett madárfajok is. Bár a Szegedi ürgés gyepterület KTT nem fed át különleges madárvédelmi területtel (KMT) célszerűnek tartjuk a horizontális célkitűzések között a madárvédelmi szempontokat is szerepeltetni, amennyiben ezek nem állnak ellentétben a jelölőfaj és a közösségi jelentőségű (jelölőnek javasolt) élőhely védelmi céljaival.

A kijelölés és a védelem további általános célja az élőhelyeket és a területen élő, védett és/vagy közösségi jelentőségű fajokat veszélyeztető tényezők kiküszöbölése, hatásuk mérséklése. A legnagyobb problémát az ürgek telelési időszakában lehulló nagymennyiségű csapadék, a lyukak elárasztása, illetve a predáció (leginkább macskák, kutya, esetleg egyéb szőrmés ragadozók). jelenthetik.

Hosszabb távú cél, hogy a terület természeti értékei, illetve a természetvédelmi célkitűzésekkel összehangolt működés, gyepterületgazdálkodás, mint hozzáadott értékek, minél szélesebb körben bemutatathatóak legyenek, kihasználva az ebben rejlő oktatási, ill. turisztikai potenciált.

3. 2. Kezelési javaslatok

A kezelési javaslatok általános bemutatása és magyarázata

A kezelési javaslatokat két nagy csoportban tárgyaljuk; gazdálkodáshoz NEM KÖTHETŐ, illetve gazdálkodáshoz KÖTHETŐ javaslatokat fogalmazva meg. Előbbiek a teljes területre vonatkoznak, utóbbiak kezelési egységekként külön-külön kerülnek tárgyalásra. A gazdálkodáshoz köthető javaslatok között megkülönböztetünk általános, illetve a támogatási rendszerekhez illeszkedő (vagy a jövőben illeszthető) javaslatokat. Ez utóbbiak lehetnek kötelezőek, illetve önkéntes vállallásokon alapuló, agrár-kifizetésekhez kapcsolódó javaslatok.

A terület egésze önkormányzati tulajdonban és üzemeltetésben lévő, betonozott, illetve füves kifutópályákkal rendelkező, jelentős forgalmat lebonyolító repülőtér („nem nyilvános repülőtér ideiglenes határnyitási joggal”), amelynek biztonságos fenntartása és működtetése speciális gyephasznosítást követel meg. A terület kezelése során a biztonságos fel- és leszálláshoz, illetve az egyéb sporttevékenységek (siklóernyőzés, ejtőernyőzés, stb.) végzéséhez szükséges egyenletes talajfelszín, rövid gyepterület és vízmentesség elsődleges szempontok, míg a mezőgazdasági haszon másodrendű. A **repülőtér működését**, az ehhez kapcsolódó területkezelést, valamint a repülőtér fejlesztési terveit, elképzeléseit folyamatosan, hosszú távra tekintve **össze kell hangolni a természetvédelmi célkitűzésekkel, a jelölőfaj (ürge – *Spermophilus citellus*) és jelölő élőhelynek javasolt közösségi jelentőségű élőhely (pannon homoki gyepterület – 6260*)** ökológiai igényeivel. A repülőtéri tevékenységhez nem tartozó, ám az élőhelyeket vagy fajokat veszélyeztető területhasználatokat minimalizálni szükséges.

Fel kell deríteni, és lehetőség szerint el kell hárítani az ürgeállomány fogyatkozásának legfőbb okait, illetve mérsékelni kell azokat a hatótényezőket is, amelyek egy stabil állomány esetében elviselhetőek, ám egy kritikusan meggyengült állományra végzetesek lehetnek. Fontos, hogy az állatok a mind gyakoribbá váló időjárási szélsőségek (aszályok, belvizes évek) közepette is, egész évben találjanak megfelelő élőhelyfoltokat a területen belül.

A Natura 2000 fenntartási terv, mint elsősorban a természeti értékek (élőhelyek, fajok) megőrzésének szakmai alapjait, alkalmazott és lehetséges eszközeit összegző dokumentum nem *javasolhat* élőhelyvesztéssel (t.i: gyepterület feltörésével, burkolásával) járó beavatkozások/fejlesztések elvégzését. Az ilyen fejlesztések tervezését és megvalósítását ugyanakkor jogszabályokban rögzített hatásvizsgálati és engedélyezési folyamat előzi meg, kíséri végig amelyhez a terv támpontokat adhat. Jelen esetben egy esetleges, élőhelyvesztéssel járó, elkerülhetetlen reptér-bővítés során – egyéb alternatívák híján - megoldást jelenthet a Natura 2000 terület bővítése, újabb területek bevonását és tervezett módon gyeppé való alakítása. Erre a repülőtértől délre, ill. délkeletre eső szántóterületek bevonásával adódhat lehetőség.

A gyepterületet több oldalról intenzív művelésű szántók veszik körül. Ezek a területek nem részei a Natura 2000 területnek, ám a kijuttatott és/vagy bemosódó kemikáliákon (vegyszerek, tápanyagok) keresztül közvetlen ill. közvetett hatással lehetnek arra. A kezelési egységtől függetlenül kiegészítő javaslatokat fogalmaztunk meg e hatás mérséklése érdekében.

A fenntartási terv részeként meghatározásra kerültek a Szegedi ürgés gyepterület KTT kezelési egységei és az ezekhez kapcsolódó kezelési javaslatok. A lehatárolás és a javaslatok megfogalmazása során elsősorban a terület legfőbb közösségi értékeit jelentő **pannon homoki gyepterület**, illetve az **ürges** területi elterjedési viszonyait és ökológiai igényeit vettük figyelembe, törekedve a könnyen érthető, egyszerűen kivitelezhető megoldásokra.

A javasolt élőhelykezelés céljai a következőkben foglalhatók össze:

- az ürges (*Spermophilus citellus*) számára alkalmas, egész évben rövid fűű gyepterület fenntartása a repülőtér jelentős területein;
- a repteret, mint élőhelyet használó egyéb védett és/vagy közösségi jelentőségű állatfajok számára alkalmas területek fenntartása;
- a pannon homoki gyepterület kiemelten közösségi jelentőségű élőhelytípus megőrzése, természetességének javítása;
- a reptér jelenlegi működésének (használat, gazdálkodás), illetve fejlesztési elképzeléseinek összehangolása a fenti célokkal.

A repülőtér szerkezetéből adódóan a kezelési javaslatok megvalósítására **három kezelési egységet** állapítottunk meg.

KE1 – a repülőtér természetközeli gyepterület

KE2 – a repülőtér füves kifutópályája

KE3 – a repülőtér szilárd burkolatú kifutópályája

Specifikus kezelési javaslatokat csak KE1-re, a szilárd burkolatú és füves kifutópályákon kívüli, ill. be nem épített gyepterületre foglaltunk meg. A javaslatok nem jelentenek homogén kezelést, ugyanakkor éles határokat sem tartottunk szükségesnek meghúzni.

3. 2. 1. Élőhelyek kezelése

Gazdálkodáshoz nem köthető általános javaslatok

településrendezési eszközök:

- A Szeged Megyei Jogú Város Építési Szabályzatáról szóló 59/2003. (XII. 5.) Kgy. rendeletben megállapított beépítettségi és zöldfelületi arányok megváltoztatása az ürges és a gyepterület megőrzése érdekében nem javasolt.
- A gyepterület fenntartási feladatainak, gyepterületgazdálkodásának megkönnyítése, t.i. a gazdálkodás támogathatósága érdekében megfontolandó a terület gyepterület (rét, legelő) művelési ágba való át (vissza) sorolása, amely a földalapú kifizetés és egyéb agrártámogatások igénybe vételének feltétele. Az átsorolás lehetőségét, illetve a támogathatóság feltételeit Szeged MJV Önkormányzata, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal és a területileg illetékes zöldhatóság bevonásával szükséges megvizsgálni.

infrastruktúra-fejlesztés, turisztikai és ipari jellegű beruházások:

- A repülőtér további, a gyepterület nagymértékű csökkenésével járó beépítése, fejlesztése, újabb gyepterületek burkolása – a Natura 2000 kijelölés és a védelmi célok figyelembe vételével – nem javasolt.⁵

egyéb területhasználat:

- A terület Szeged MJV önkormányzatának tulajdonában és kezelésében van; a repülőtér a tulajdonos, illetve az üzemeltető engedélyével – a biztonsági előírások betartása mellett – látogatható.

egyéb, gazdálkodáshoz nem köthető intézkedések:

- Olyan, elsősorban oktatási és turisztikai célú bemutatóterek kialakítása, kapcsolódó programokkal, amelyek segítségével bemutatható, átadható a Natura 2000 terület élővilága, a repülőterek természetes élővilág megőrzésében betöltött szerepe.

Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

(a) Kezelési egység kódja: KE1

(b) Kezelési egység meghatározása: a repülőtér természetközeli gyepi

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR-élőhelyek: H5b – Homoki sztyeprétek; T10 – Fiatal parlag és ugar

Érintett Natura 2000 élőhelyek: 6260* - Pannon homoki gyep

(d) Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Mezőgazdálkodás

A jelenlegi kizárólag kaszálásos gyephasznosítás sem a jelölő élőhely (pannon homoki gyep), sem az ürgék szempontjából nem optimális. Az **optimális hasznosítási mód a kaszálás és a birkával, esetleg marhával történő szakaszolt legeltetés együttes alkalmazása lenne**, megfelelően kialakított területi arányokkal és lehatárolással.

A legeltetés bevezetéséhez meg kell teremteni annak feltételeit (állatok felügyelete, szállása, biztonságos elkerítés, stb.) Korábbi tapasztalatok alapján a szegedi repülőtéren a legeltetés logisztikai és repülésbiztonsági problémák miatt nem megfelelő megoldás.

Az 1980-as években egy ideig a területet 500 birkából álló nyáj legelte, de ezzel az említett problémák miatt felhagytak. A legeltetés ugyanakkor számos működő hazai példa alapján (Dunakeszi, Szentkirályszabadja) jól összehangolható a reptér üzemeltetésével, a kaszálásnál

⁵ A kezdetektől tervben van a repülőtér II. ütemű fejlesztése, amely jelentős mértékben megnövelné a kifutópályát, és alkalmassá tenné a repülőteret nagyméretű gépek fogadására. Lásd még: 3.1 A terület rendeltetése, illetve a 3.3.3. pontokban leírtakat.

feltétlenül természetkímélőbb, (a jelenlegi üzemanyag-árak mellett akár gazdaságosabb), továbbá – támogatható területek esetében – magasabb támogatási intenzitású gyephasznosítási forma.

A kaszálás és legeltetés területi lehatárolását, összehangolását úgy kell elvégezni, hogy minden évben maradjanak kíméleti területek, amelyekben a fűfélék és a kétszikűek magot érlelhetnek. Erre alkalmas pl. a kaszálásonkénti 10-15% meghagyása.

Segíteni kell a korábban szántó művelésben lévő déli-keleti területrészek visszagyepesedését. Szükség esetén a felnövekvő, invazív növényeket is tartalmazó gyomvegetációt kaszálni, szárazítani szükséges.

Vízgazdálkodás

A belvízelvezetéssel kapcsolatos szabályozást a 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet tartalmazza.

A repülőtér körül húzódó árok karbantartási munkálatainál – haváriahelyzetek kivételével – óvni kell a fa és cserjesorokat – kivételt képeznek az inváziós fa- és cserjefajok. A fák, cserjék gyérítését a madarak fészkelési időszakán kívül szabad végezni.

(e) Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján *„(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”*

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján *javaslatot tegyenek a jövőben kívánatos gazdálkodásra*. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírások a *jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek*, betartásuk csak támogatási rendeleteken keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé.

Kötelezően betartandó előírások

A hatályos jogszabályok értelmében a Szegedi ürgés gyeptermészetvédelmi terület **valamennyi gyeptermészetvédelmi területére** a 269/2007. (X.18.) Korm. rendeletben⁶ meghatározott földhasználati szabályok vonatkoznak.

Önkéntesen vállalható előírások

⁶ 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

Gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	Magyarázat
GY09	Fogasolás nem megengedett.	A gypfelszín megóvása, ill. az ürgelyukak károsításának elkerülése érdekében.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett	A gypfelszín megóvása, ill. az ürgelyukak károsításának elkerülése érdekében.
GY44	A legeltetési sűrűséget a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.	A legeltetési hasznosítás a jelölőfaj és a közösségi jelentőségű élőhely számára is ideálisabb lenne. A repülőtér területét mintegy 400-450 juhból álló nyáj (kb. 0,3-0,4) állategység/ha) tudná – a túllegeltetés veszélye nélkül – legelni.
GY64	Kaszáló sarjülegeltetése megengedett a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdeni tilos.	A túllegeltetés elkerülése érdekében.
GY79	Évente az időjárási viszonyoknak és a gyepterület állapotának megfelelő, természetvédelmi-ökológiai és a gazdálkodási szempontokat egyaránt figyelembe vevő kaszálási terv készítése és egyeztetése a működési terület szerinti nemzeti park-igazgatósággal, valamint az így egyeztetett kaszálási terv végrehajtása	A jelenlegi területhasználathoz (kaszálás) illeszkedő előírás.
GY81	A gyepterület évente legalább kétszer kell kaszálni	A rövid fűű, ám fajgazdag gyepterület fenntartása érdekében – az adott év időjárásától függően.
GY86	A szénát a kaszálást követő 2 héten belül össze kell gyűjteni és eltávolítani a területéről, vagy sávokban elégetni.	A fűavart felhalmozódását, a gyepterület leromlását elkerülendő.
GY93	10-15% kaszátlan terület meghagyása parcellánként, kaszálásonként változó helyen.	A különböző fajösszetételű gyepterületek egyenletes terhelése, illetve a gyepterület élővilágának megóvása érdekében. A kaszátlan területeket hagyássávok helyett az ürgék által kevésbé használt élőhelyfoltokban, illetve azok szegélyeinél kell meghagyni.
GY99	A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani.	Ugyanazon okból, mint az előző.
GY112	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.	A korábban szántóként hasznosított, majd felhagyott, ill. gyepterület (át)telepítéssel érintett területeken, szükség esetén – az inváziós fertőzéstől függően.
GY116	A területen trágyadepónia, szén és szalmakazlak elhelyezése tilos.	A gypfelszín károsításának elkerülése érdekében.
GY121	A növényzet magasságának 5-10 cm között tartása április 1. és szeptember 30. között.	Az ürgék számára megfelelő rövid fűű gyepterület fenntartása érdekében (vö: GY79 és GY81).

(a) Kezelési egység kódja: KE2

(b) Kezelési egység meghatározása: a repülőtér füves kifutópályája

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR-élőhelyek: OC – jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

A repülőtér füves kifutópályái, az odavezető szakaszok, illetve az egyéb, folyamatos nyírást igénylő területrészek – ezek kezelését az eddigieknek megfelelően, a repülésbiztonsági szempontoknak figyelembe vételével szükséges folytatni. Ezek a területek a gyepek egyéb kezelése (fogasolás, boronálás) is végezhető.

(a) Kezelési egység kódja: KE3

(b) Kezelési egység meghatározása: a repülőtér szilárd burkolatú kifutópályája

(c) Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett ÁNÉR-élőhelyek: U4 – Telephelyek, roncssterületek és hulladéklerakók

Érintett Natura 2000 élőhelyek: -

3. 2. 2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A repülőtér környezetében intenzíven művelt szántók találhatók, amelyekről – különösen déli irányból – a kijuttatott vegyszer és tápanyag bejuthat a gyepterületre. Jóllehet a bemosódást a reptér körül húzódó árok javarészt képes megakadályozni, ugyanakkor a vegyszerek, trágya kijuttatása, szórása esetlegesen érintheti a gyepeket.

A repülőtér fekvése miatt ezért a lehetőségekhez mérten a környező területekre is szükségesnek tartottunk bizonyos gazdálkodási előírás-javaslatokat megfogalmazni ajánlás jelleggel. Ezek célja elsősorban az, hogy a vegyszer- és műtrágya-használat minél elővigyázatosabban, körültekintőbben történjék, felesleges kijuttatás nélkül.

Az alábbi előírás-javaslatok horizontális és zonális szántóföldi agrár-környezetgazdálkodási célprogramokban szerepelnek.

Kód	Szántóterületekre vonatkozó előírások-javaslatok	Magyarázat
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.	
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.	
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.	
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.	
SZ35	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.	
SZ46	Melioráció tilos	

SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással.	
------	---	--

3. 2. 3. Fajvédelmi intézkedések

- Az ürge közvetlen védelme a dúvadak (kóbor kutyák, macskák) irtásával, illetve a szőrmés ragadozók (róka) állományszabályzásával.
- A rágcsálók, illetve a vakond ellen használatos riasztószerek és mérgek teljes tilalma a tervezési terület területén.

3. 2. 4. Kutatás, monitorozás

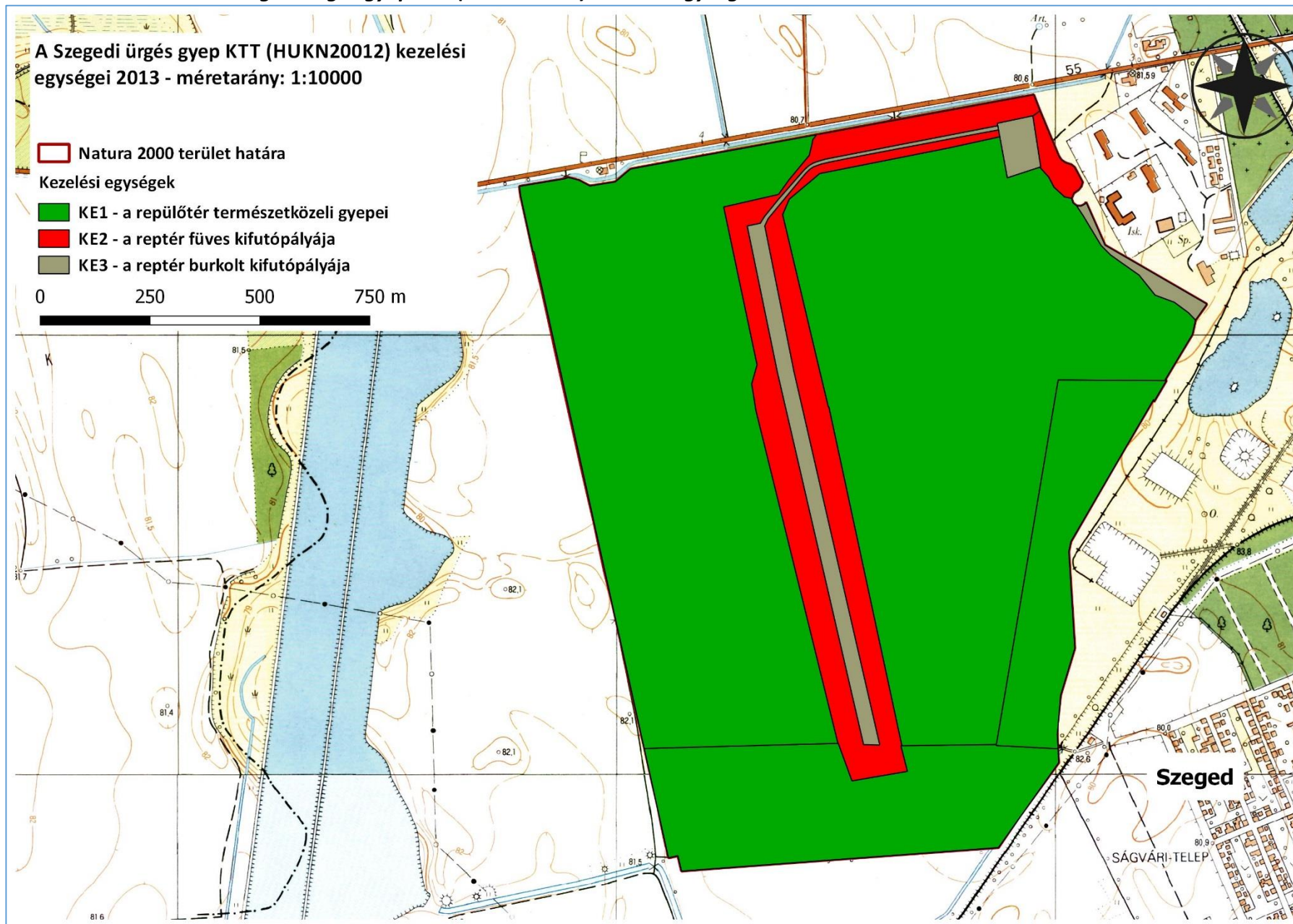
Kutatási feladatok:

- **Az ürgeállomány összeomlásának okait feltárandó kutatások indítása (abszolút állományfelmérés, kórokozók vizsgálata, stb.)**
- A terület alapos zoológiai felmérése, különös tekintettel a területen fészkelő madárfajokra, hüllőfajokra és a gyeppen élő ízeltlábúakra.

Monitorozási feladatok:

- Az éves NBmR szerinti ürgemonitoring mellett az ürgeállomány teljes felmérése, amely kiterjed az ürgeállomány területen belüli elterjedésére, a kolóniák meghatározására, lessátras módszerrel, a felszínen mozgó állatok számlálásával az elkövetkező 5 év során, minden évben. Az 5. évet követően 6 évente felmérni az ürgeállományok területen belüli elterjedését az éves ismétlésű ürgemonitorozás mellett.
- javasolt felülvizsgálni és frissíteni a terület élőhelytérképét 12 évente

3. 2. 5. Mellékletek – A Szegedi ürgés gyept KTT (HUKN10012) kezelési egységei

3. 3 A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A Szegedi ürgés gyept KTT területén országos jelentőségű védett terület nem található. A védett területnek nem minősülő Natura 2000 területek esetében az alapvető szabályozási keretet a 275/2004 (X. 8.) Natura 2000 Korm. rendelet adja meg. A terület teljes egészében önkormányzati tulajdonban és kezelésben van; a terület kezelője a Szegedi Közlekedési Kft.

A Natura Korm. rendeletben foglaltaknál részletesebb kötelező földhasználati szabályok vonatkoznak a **Natura 2000 gyepterületekre**. Ezeket 269/2007 (X. 18.) Korm. rendelet tartalmazza, illetve a fenntartási terv 3.2.1.1 pontjában a *Gyepterületek kezelése* c. fejezet első részében soroltuk fel.

Az ezen túlmutató előírás-javaslatok a jelenleg érvényben lévő szabályozás alapján **agrár-környezetgazdálkodási programok keretében, önkéntes vállalásként valósíthatók meg**. Erről részletesebben a 3.3.1 fejezet számol be.

3. 3. 1 Agrártámogatások

3. 3. 1. 1 Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

A Szegedi ürgés gyept KTT a Mezőgazdasági Parcella-azonosító rendszer (MePAR) alapján 5 fizikai blokk területével fed át (lásd: 7. térkép). Jelenleg ezek egyike sem támogatható terület:

MePAR Blokkazonosító	teljes terület (ha)	támogatható terület (ha)
H5D69-N-11	151,29	0,0
H5R09-U-11	5,7	0,0
H7K09-P-11	6,21	0,0
H7D69-Q-11	11,09	0,0
H9FL9-9-11	9,52	0,0
H9HT9-J-11	7,38	0,0

forrás: mepar.hu

A repülőtér területére jelenleg semmilyen területalapon járó, kompenzációs jellegű vagy önkéntesen vállalt előírás nyomán járó támogatás nem igényelhető. Ennek oka a terület földhasználati, illetve övezeti besorolása.

Kötelező földhasználati előírások ellenértékeként igényelhető kompenzációs jellegű kifizetések

A területen található gyept művelési ágban lévő, illetve gyeptként hasznosított (kaszált, legeltetett) területek esetében a vonatkozó szabályozás alapján hektáronkénti **kompenzációs kifizetés** vehető igénybe:

A Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó kötelező előírásokat és kompenzációs kifizetéseket a 269/2007 (X. 18.) Korm. rendelet, illetve a 128/2007 (X. 31.) FVM rendelet tartalmazza. Ennek alapján a Natura 2000 gyepteket a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot (HMKÁ)

fenntartása mellett gyepeként kell hasznosítani, amelyre kompenzációs kifizetés vehető igénybe.

3. 3. 1. 2 Javasolt agrártámogatási rendszer

Az üzemben tartott, műszaki biztonsági előírásoknak megfelelően kezelt repülőterek sajátos féltermészetes vagy másodlagos élőhelyeket biztosítanak azzal, hogy a hajdani nagy kiterjedésű legeltetett gyepekhez hasonló ökológiai feltételeket teremtenek. Ennek köszönhetően állatviláguk sokszor igen gazdag. A Szegedi ürgés gyepek esetében ennek nagy jelentősége van, mert a gyepterület intenzív szántók és beépített területek által körülzárt, elszigetelt élőhely.

A művelésből kivett gyepek repülőterek esetén a jelen támogatási rendszer nem teszi lehetővé támogatás/kompenzáció felvételét. **Fentiek alapján, véleményünk szerint, a legeltetéssel, illetve kaszálással hasznosított gyepek repülőtereket szükséges lenne támogatható területek közé sorolni.**

3. 3. 2 Pályázatok

A hazai források mellett a Natura 2000 területek természetvédelmi célú kutatási, élőhelykezelési, kommunikációs feladatainak finanszírozására a leginkább célzott forrás az Európai Unió LIFE alapja.

3. 3. 3 Egyéb

A repülőtér Natura 2000 terület, ill. jelölő élőhelytípus rovására történő fejlesztése, így például a kifutópálya szilárd burkolatúvá tétele csak kivételes, indokolt esetben: kiemelten fontos közérdekből, alternatív megoldások hiányában és a megfelelően kialakított kompenzációs intézkedések életbe léptetése (pl. a terület bővítése, célzott élőhelykezelés) esetén ad lehetőséget a 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet.

A fejlesztés engedélyezési eljárásában javasolt konzultálni a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatósággal, illetve a területileg illetékes zöldhatósággal, továbbá el kell végezni a jogszabályban előírt Natura 2000 hatásbecslést.

3. 4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3. 4. 1 Felhasznált kommunikációs eszközök

Eszköz típusa	Dokumentum típusa	Résztvevők száma/levél, hirdetmény száma	Időpont
terepbejárás	jegyzőkönyv	2	2013. július 7. 2013. szeptember 9.
gazdafórum	jelenléti ív és emlékeztető	12	2013. dec.3.
önkormányzati közzététel	önkormányzati igazolás	1	2014.03.20 – 2014.04.04
honlap	internetes elérhetőség, honlap címe	1 db.	www.natura.2000.hu
egyéb	Interjúk helyi érintettekkel	1 db.	A fenntartási terv elkészítésével párhuzamosan a természetvédelmi őrszolgálat területileg illetékes tagjai kérdőíves interjúkat készítettek a helyi érintettek (helyben gazdálkodók, illetve a területen földtulajdonnal rendelkezők) egy szűkebb csoportjával, akik egyrészt tudomást szerezhettek arról, hogy fenntartási terv készül a területre, másrészt lehetőséget kaptak arra, hogy a természetvédelmi szempontokkal, jelenlegi előírásokkal kapcsolatos véleményüket elmondják, illetve javaslatokat tegyenek a gazdálkodás és természetvédelem összehangolására a tervezési területen.
érintettek levélben vagy e-mailban történő megkeresése és tájékoztatása	levélről és postai feladást igazoló szelvényről másolat, kinyomtatott e-mail visszaigazolás	3 alkalommal	Előzetes általános tájékoztató levél a fenntartási tervezés megkezdéséről, az egyes tervváltozatokról, valamint értesítések a gazdafórumok előtt.

Érintettek értesítése

Interjúk helyi érintettekkel

A fenntartási terv elkészítésével párhuzamosan a természetvédelmi őrszolgálat területileg illetékes tagjai kérdőíves interjúkat készítettek a helyi érintettekkel, akik egyrészt tudomást szerezhettek arról, hogy fenntartási terv készül a területre, másrészt lehetőséget kaptak arra, hogy a természetvédelmi szempontokkal, jelenlegi előírásokkal kapcsolatos véleményüket elmondják, illetve javaslatokat tegyenek a gazdálkodás és természetvédelem összehangolására a tervezési területen.

Egyeztető fórum a fenntartási terv első változatának a megvitatására

Az eddig megtett tájékoztatási lépéseken túl fontos kommunikációs eszköz az egyeztető fórum. A területen egy egyeztető fórum kerül megrendezésre 2013. december 3-án.

Az egyeztető fórum jelentősége elsősorban abban rejlik, hogy ennek révén az érintettek egy nyílt tervezési folyamatba kapcsolódhatnak be, megoszthatják egymással és a tervezőkkel a véleményüket a fenntartási tervek kapcsán, és változtatásokat eszközölhetnek. Mindezzel nem csak javulhat a terv szakmai színvonala (hiszen több szempontot fog tükrözni), de növekedhet a terv helyi elfogadottsága is.

A terv egyeztetési változata felkerül a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület által üzemeltetett Natura 2000 információs portálra (www.natura.2000.hu), illetve ismertetésre kerül a fórum során. Az önkormányzatok képviselőit a kiértékelő levélben kérjük arra, hogy a terv egyeztetési változatát függesszék ki. A projektben résztvevők oldaláról a tervező, illetve az MME, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság vesznek részt. A fórumok szervezési és lebonyolítási feladatait a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság által megbízott szakértő látja el. A szakértő vezeti a fórumokat, az elhangzottakról jegyzőkönyvet készít, s azt átadja a tervezőnek, hogy az észrevételeket építse be a terv második változatába. Az érintettek lehetőséget kapnak a terv írásban történő véleményezésére is.

3. 4. 2. A kommunikáció címzettjei

Kommunikáció célcsoportjai, címzettjei	Megnevezés
a Natura 2000 területtel érintett földrészek tulajdonosai és vagyonkezelői	Szegedi Közlekedési Kft. Repülőtér Üzemeltető Üzletág UNICREDIT INGATLANLÍZING SZOLGÁLTATÓ ZRT SZEGED MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet	Orpheus Országos Állatvédő és Természetbarát Közhasznú Egyesület Szegedi Tiszavirág Környezet és Természetvédő Egyesület Sziki Környezetvédelmi és Horgász Közhasznú Egyesület HULLÁMTÉR Életmód és Tájvédő Egyesület Szegedi Pedagógus Fáklya Természetbarát Közhasznú Egyesület Csongrád Megyei Természetbarát Szövetség Délalföld Fenntartható Környezetéért Alapítvány Állatvédelmi Közhasznú Egyesület Dél-Alföldi Fiatal Természetvédők Egyesülete ÉLHETŐ KÖRNYEZETÉRT" Környezetvédelmi Egyesület Csermely Környezetvédelmi Egyesület Dél-Tisza Menti Természetvédelmi Egyesület Pedagógusok Természetbarát Egyesületek Szövetsége CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület Csongrád Megyei Parlafű Alapítvány GEO-ENVIRON Környezetvédő Egyesület Serpentes Alapítvány TUTAJOS Természet és Környezetvédelmi Egyesület Gyógy Oázis Természet és Környezetvédelmi Egyesület Ezüstkanál Nyugdíjas Társasági, Környezet- és természetvédelmi Egyesület
Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervei és települési önkormányzatok	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szegedi Járási Hivatal Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága Nyilvántartási és Térképezési Osztály Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szolnoki Bányakapitányság Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Hatóság Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság Nemzeti Környezetügyi Intézet Alsó-Tisza-vidéki Kirendeltség Csongrád Megyei Kormányhivatal Csongrád Megyei Kormányhivatal Földhivatala Csongrád Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága Csongrád Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága Csongrád Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága Csongrád Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Csongrád Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve Csongrád Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelősége Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Csongrád Megyei Kirendeltsége Magyar Államkincstár Csongrád Megyei Igazgatóság Csongrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala Információszolgáltatási és Nyilvántartási Kompetencia Központ Magyar Közút Nonprofit Zrt. Csongrád Megyei Igazgatóság

	Csongrád Megyei Kormányhivatal Szegedi Mérésügyi és Műszaki Biztonsági Hatósága
bányászati jogosultságok jogosítottjaival, valamint ezek gazdasági érdek-képviselői szervek	Magyar Bányászati Szövetség
egyéb területhasználók	Domaszéki FT. Széchenyi Zs. Vadásztársaság
agrár szakmai és érdekképviselői szervezet	Csongrád Megyei Agrárkamara
egyéb indokolt célcsoport	Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

A fenntartási tervben előírtak végrehajtására kötelezettek:

- Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyonkezelői; Szeged város önkormányzatának illetékesei
- a repteret üzemeltető gazdasági vállalkozás képviselői
- Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező egyéb területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok;

A fenntartási terv elkészítésébe bevont partnerek:

- együttműködő partner – Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság.

A fenntartási terv eredményeit felhasználó, illetve a projekt végrehajtását felügyelő szervek:

- az ágazatban működő döntéshozó, felügyeleti szervek;
- támogatást biztosító és a végrehajtást felügyelő szervezetek;

- helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet;
- egyéb azonosított érintettek.

3. 4. 3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A terv egyeztetésre került a helyi hatósági és kezelő szervezetekkel.

Észrevételt tette	A legfontosabb észrevételek összefoglaló ismertetése	Beépítésre került-e a tervbe?	Ha nem – indoklás, ha igen - hova került beépítésre
Interjúk helyi érintettekkel - önkormányzat	Az interjúalanyok nem tettek javaslatot az interjú ideje alatt a tervre vonatkozóan, javaslataikat írásban küldték meg, melyet a továbbiakban ismertetünk.	-	-
Csongrád Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítész	A Hivatal a tervben foglaltakkal egyetért, megjegyzi azonban, hogy a beépítési arányok változtatására a települési önkormányzat jogosult.	nem	A terv nem tartalmazza a természetvédelmi célállapot eléréséhez kapcsolódó intézkedésekhez szükséges engedélyezési, szabályozási folyamatok ismertetését.
Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	A Szegedi ürgés gyepterület esetében szakmailag megkérdőjelezhetőnek tekintem a 6260 Pannon homoki gyepek jelölő élőhely kijelölésére tett javaslatot.	nem	A KNP botanikai szakértője nem értett egyet az észrevétellel.
Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	A Szegedi ürgés gyepterület a http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUKN20012 oldal jelölő fajként rendeli a molnárgerést, melyről említés csak a mellékletekben történt.	nem	A molnárgerés populációs értéke „D”, ezért nem tartozik a jelölőfajok közé.
Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	Fészkelő madarak védelme érdekében meghozott előírások helyett csak javaslatokkal kellene élni jelölő madárfaj és védett madár fészkelésének feltüntetése hiányában. – Ez történt.	igen	A tervben csupán javaslatokkal éltünk.
Bács-Kiskun megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság	A Szegedi ürgés gyepterület övező szántók többségét országutak és mély vízelvezető árok választják el a bekerített reptértől. A szántók esetleges káros hatását elegendő volna csak a déli határos terület miatt megemlíteni. Bár az igen masszív kerítés miatt ebből az irányból sincs túl nagy kockázata az esetleges vegyszerszennyezésnek.	igen	Figyelembe vettük a veszélyeztető tényezőknél és az élőhely-rekonstrukció fejezetben.
Szeged Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Városrendezési osztály főépítész	Fenntartási Terv 3.2 pontjának 3. Bekezdése szerint „A repülőtér további, a gyepterület nagymértékű csökkenésével járó beépítése, fejlesztése, újabb gyepterületek burkolása – a Natura 2000 kijelölés és a védelmi célok figyelembe vételével nem javasolt.” Észrevétel: A repülőtér fejlesztésének ellehetetlenítésével a reptér működtetése	nem	A Fenntartási Tervnek elsődlegesen a Natura 2000 célkitűzéseit kell szolgálnia, bizonyos hasznosítási

	akadályozott. A tervdokumentáció 3.2 pontjában ismertetett kezelési javaslatok 1. Bekezdésében javasolt művelési ág váltással a reptér fejlesztése akadályozottá válhat. A megfogalmazott javaslatokat városrendezési szempontból ezért nem támogatom. A tervdokumentáció 3.2.3 pontjában ismertetett fajvédelmi intézkedésekben „a rágcsálók, illetve a vakond ellen használatos riasztószerek és mérgek teljes tilalma” és a 3.2.1.1 pontban gyepterületek kezelésénél cserjeirtásra vonatkozó korlátozások csak akkor értelmezhetők a reptér területén, ha azok nem járnak a repülésbiztonság veszélyeztetésével.		konfliktusokat a terv nem tud kezelni. Fontos megjegyezni, hogy a Fenntartási Terv nem kötelező érvényű előírásokat tartalmaz, csupán ajánlásokat.
Egyeztetés a repülőtér üzemeltetőjének képviselőjével.	3.2. fejezetben kezelési javaslat: 0%-os beépítési arány, a repülőtér további fejlesztése nem javasolt Észrevétel: teljes mértékben korlátozza az esetleges fejlesztés lehetőségét	igen	3.2-es fejezetben korrigálva a tervben, Szeged MJV Építési Szabályzatának megfelelően.
Egyeztetés a repülőtér üzemeltetőjének képviselőjével.	a repülőtéren csapdázás, mérgezés van Észrevétel: nincs ilyen tevékenység	igen	Törölve a veszélyeztető tényezők közül.
Egyeztetés a repülőtér üzemeltetőjének képviselőjével.	Az állomány rohamos csökkenésének egyik oka a növekvő repülőtéri forgalom. Észrevétel: a korábbi években történt populáció elszállítása, majd az azt követő belvizes időszak következménye	igen	Szakértővel való konzultáció után korrigálva a veszélyeztető tényezők táblázatában.
Egyeztetés a repülőtér üzemeltetőjének képviselőjével.	Madarakkal való repülőgépes ütközés Észrevétel: nem fordult elő	igen	Potenciál veszélyforrásként került feltüntetésre.
Egyeztetés a repülőtér üzemeltetőjének képviselőjével.	Vakondirtás ködgyertyával Észrevételek: nincs ilyen tevékenység	igen	Töröve.
Egyeztetés a repülőtér üzemeltetőjének képviselőjével.	A repülőtér képviselői ezen felül megjegyezték, hogy a repülőtéren semmilyen vegyszeres kezelés, gyomirtás, sózás (télen) nem történt. A 2006-os pálya építés után az ürge állomány megnőtt. Viszont az ezt követő ürge áttelepítés, valamint a 2010-2011-es csapadékos idő után gyakorlatilag az ürgék a területen nem láthatóak. A repülőtéren az aszfaltpálya megépítése után a füves művelési területek forgalma gyakorlatilag nem számottevő. A füves területek rendszeres vágása, bálák elhordása minden évben megtörténik. A terület vizes árokkal és kerítéssel körbe kerített, ezáltal védve a repülőtér és egyben az itt lévő állat populációt. Nyulak, madarak továbbra is a területen élnek.	igen	Az észrevételek a megfelelő helyeken (megalapozó dokumentáció, veszélyeztető tényező, ...stb) beépítésre kerültek.
gazdafórum	Észrevétel: A területen komoly problémát és állandó kezelést igényel a betörő keskenylevelű ezüstfa eltávolítása.	igen	A veszélyeztető tényezők felsorolásánál figyelembe vettük.
Silver Spoon Hungary	tájidegen növényfajok irtása, gyérítése; cserjék, beerdősülés megakadályozása; nyílt vízfelületek kialakítása; természetvédelmi célú vadgazdálkodás; turista útvonalak, tanösvények kialakítása;	igen	Veszélyeztető tényezők felsorolásánál.

	területhatárok kijelölése; hátrányos nyomvonalú utak megszüntetése; a közlekedés rendjének szabályozása; építmények elhelyezése		
Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	„A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos.” (17. oldal) A belvíz gyepterületről való elvezetésének korlátozásával a fenntartási munkák végzése, vagy belvízvédkezési időszakban kárelhárítási feladatok ellátása esetén igazgatóságunk akadályokba ütközne, ezért kérjük korrigálni a fenti mondatot a következőképpen: A belvíz gyepterületről történő elvezetése és a gyepterület öntözése tilos, kivételt képez ez alól a vízkár-elhárítási feladatok ellátása, a vízállásmentesítések működtetése, fenntartása és szükség esetén fejlesztése.	nem	A Natura 2000 gyepterületek kezelésével kapcsolatos kötelezően betartandó szabályokat a 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól c. jogszabály sorolja fel. Ezek közé tartozik az idézett sor is. A jogszabály szövegét és érvényességét nem áll módunkban megváltoztatni, ugyanakkor ez a szabályozás az adott esetben nem különösebben releváns, ugyanis a repülőter üzemeltetői - repülésbiztonsági okokból - egyébként is gondoskodnak a repülőforgalom által használt részek vízmentességéről. Az ezen kívül eső részek időnként vízállások, ami természetvédelmi szempontból kedvező, ugyanakkor ez a környezet földjeit - éppen a körben futó árok miatt - nem veszélyezteti. Mindemellett a 275/2004-es ún. Natura 2000 kormányrendelet egyes hátrányos helyzeteket kiemelt fontosságú közérdekként kezel, amelyek esetében a természetvédelmi

			célkitűzések felülíródhatnak.
Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	„A repülőtér körül húzódó árok karbantartási munkálatainál óvni kell a fa és cserjesorokat – kivételt képeznek az inváziós fa- és cserjefajok. A fák, cserjék gyérítését a fészkelési időszakon kívül szabad végezni.” (21. oldal) Igazgatóságunk a már korábban említett fenntartási és prevenciós munkálatok végzésénél minden esetben igénybe veszi a nemzeti parkok által biztosított szakmai felügyeletet, de sürgős vízkár-elhárítási feladatok ellátása esetén nincs mindig lehetőség ennek maradéktalan betartására, a terület járművekkel, munkagépekkel való megközelítése, a tevékenység elvégzése nehézkessé válhat, emiatt a fenti kitételektől ilyen esetekben kérünk eltekinteni.	igen	Az idézett szöveget az észrevétel alapján az alábbiak szerint módosítottuk: A repülőtér körül húzódó árok karbantartási munkálatainál – <u><i>havária helyzetek kivételével</i></u> – óvni kell a fa és cserjesorokat – kivételt képeznek az inváziós fa- és cserjefajok. A fák, cserjék gyérítését a fészkelési időszakon kívül szabad végezni